

Val niet voor vals: Activiteit 2

Wie ben jij echt?

In deze activiteit oefenen uw kinderen hun antiphishingvaardigheden door hun vermoedens van – en mogelijke reacties op – verdachte onlineteksten, posts, vriendschapsverzoeken, afbeeldingen en e-mails te bespreken.

Doelstellingen

- ✓ **Erkennen** dat een onlinepubliek misschien groter is dan ze denken.
- ✓ **Bevestigen** dat ze echt de identiteit kennen van de mensen met wie ze online praten.
- ✓ **Eerst nadenken** voordat ze 'vriendschap sluiten' of online contact leggen met iemand.
- ✓ **Opletten** aan wie ze persoonlijke informatie verstrekken en welke dingen ze delen.
- ✓ **Vragen** stellen en/of hulp zoeken bij een volwassene als ze het niet zeker weten.
- ✓ **Een volwassene vertellen** wanneer iemand hen online ongemakkelijk doet voelen.
- ✓ **Eerlijk zijn** in alle onlinecontacten.

Even praten

Hoe weet je dat zij het echt zijn?

Ben je met een vriend aan het bellen, hoe kan je dan zien dat hij het echt is, zonder dat je hem 'ziet'? Maar de onlinewereld zit een beetje anders in elkaar. Soms is het moeilijker te achterhalen of iemand is wie hij zegt dat hij is. Soms doen mensen zich voor als andere mensen om iemand te plagen. Anderen bootsen iemand na om persoonlijke informatie te stelen. Op het internet kunnen vreemden contact met je zoeken. Het veiligste is er niet op ingaan of vertellen aan een ouder of volwassene die je vertrouwt dat iemand contact met je zoekt die je niet kent. Maar als je beslist dat het oké is om erop in te gaan, dan is het ook raadzaam om eerst na te gaan wat je over die personen kunt vinden. Check hun profiel, bekijk wie hun vrienden zijn of zoek andere informatie die bevestigt dat ze zijn wie ze zijn. Er zijn verschillende manieren om iemands identiteit na te gaan online. Een paar voorbeelden om ons op weg te helpen.

Opmerking voor de leerkracht

Misschien kunt u eerst brainstormen in de klas over de vraag "Hoe check je iemands identiteit online?" En ga dan verder met deze ideeën om over na te denken.

- **Is hun profielfoto verdacht?**

Is hun profielfoto wazig of moeilijk te zien? Of is er helemaal geen foto te zien, bijvoorbeeld een bitmoji of een cartoongezicht? Slechte foto's, bitmoji's, afbeeldingen van huisdieren, enz. maken het makkelijk om je identiteit te verbergen op social media. Oplichters stelen meestal ook foto's van een echte persoon om een nepprofiel in te stellen. Vind je meer profielen van de betrokken persoon met dezelfde naam?

- **Bevat hun gebruikersnaam hun eigen naam?**

Komt hun schermnaam op sociale media bijvoorbeeld overeen met een echte naam? (Bijvoorbeeld: het profiel van de heer x heeft als URL SocialMedia.com/de heer_x.)

- **Hebben ze een bioprofiel?**

Zo ja, klinkt het alsof het geschreven werd door een echte persoon? Hebben ze een persoonlijke biografie? Zo ja, klinkt die alsof ze is geschreven door een echte persoon? Valse accounts hebben misschien niet veel 'Over Mezelf'-informatie of hebben misschien wat willekeurige informatie bijeengesprokkeld om een nepprofiel te maken. Staat er informatie in hun biografie die je kunt bevestigen als je ze opzoekt?

- **Hoe lang is het account actief geweest?**

Is het profiel nieuw of vertoont het veel activiteit? Heeft de persoon gemeenschappelijke vrienden met jou, zoals je zou verwachten? Valse accounts hebben meestal niet veel inhoud of vertonen weinig tekenen van mensen die berichten of commentaren plaatsen, en sociale contacten hebben.

Activiteit

Wat je nodig hebt:

- Een kopie van het werkblad "Wie ben jij echt?".
- Phishingspiekbriefje.

Neem een of meer scenario's uit het bakje en bespreek hoe je op deze situatie zou reageren. Ben je met 3 of meer, dan kun je een scenario naspelen (één persoon vertelt, een tweede doet het 'bericht' en een derde beantwoordt het, een vierde legt de redenering uit, ...). Daarna kun je discussiëren terwijl je het spiekbriefje checkt. Verzin gerust andere berichten die volgens jou nog vervelender zijn. Dit zijn vijf scenario's van berichten die iemand online of op zijn telefoon kan ontvangen. Elk heeft een lijst met de manieren waarop je kunt reageren, sommige zijn goed andere minder. Bekijk of je ze logisch vindt of dat je nog andere antwoorden kunt bedenken. Overkomt een van deze scenario's jou in het echt en ben je niet zeker wat je best doet, dan is het beste antwoord altijd geen antwoord. Je kunt ze altijd negeren of blokkeren. En erover praten met een leerkracht of ouder kan ook nooit kwaad.

Lessen

Jij bepaalt met wie je praat online. Zorg ervoor dat de mensen met wie je contact hebt, zijn wie ze zeggen dat ze zijn!

Wie ben jij echt?

Dit zijn vijf scenario's van berichten die iemand online kan ontvangen of op zijn telefoon. Elk heeft een lijst met de manieren waarop je kunt reageren, sommige zijn goed andere minder. Bekijk of je ze logisch vindt of dat je nog andere antwoorden kunt bedenken. Overkomt een van deze scenario's jou in het echt en ben je niet zeker wat je best doet, dan is het beste antwoord altijd niet antwoorden. Je kunt ze altijd negeren of blokkeren. En erover praten met een leerkracht of ouder kan ook nooit kwaad.

Scenario 1

Je krijgt dit bericht van iemand die je niet herkent: "Hé! je lijkt een leuke persoon om mee om te gaan. Laten we samen wat plezier maken! Kun je me toevoegen aan je vriendenlijst? – Daan." Wat zou jij doen?

- **Negeer Daan.** Als je hem niet kent, kan je gewoon besluiten om niet met hem te praten, punt.
- **"Hallo, Daan. Ken ik jou?"** Als je het niet zeker weet, vraag het dan eerst.
- **Blokkeer Daan.** Als je hebt gecontroleerd wie hij is en besloten hebt hem te blokkeren, ontvang je geen berichten meer van hem. Op de meeste socialemediaplatformen zal hij zelfs niet merken dat je hem hebt geblokkeerd.
- **Controleer Daans profiel.** Maar wees voorzichtig - profielen zijn eenvoudig aan te maken! Controleer de vriendenlijst van deze kerel en check met wie hij verbonden is; zijn vriendenkring kan een andere manier zijn om na te gaan of hij echt is of niet – vooral als je niemand kent die hij kent! Is er niet veel activiteit op zijn pagina, dan is ook dat een teken dat hij niet echt is.
- **Voeg Daan toe aan je vriendenlijst.** Niet aanbevolen, tenzij je hebt gecontroleerd wie hij is en het gecheckt hebt bij een volwassene die je vertrouwt.
- **Geef hem persoonlijke informatie.** Geef nooit persoonlijke informatie aan mensen die je niet kent.

Scenario 2

Je krijgt een bericht op je smartphone van iemand die je niet herkent. "Hé, dit is Jana! Herinner je me van deze zomer?" Hoe reageer je?

- **Blokkeer Jana.** Dit kan onbeleefd zijn als je haar echt kent. Maar als je zeker weet dat je afgelopen zomer niemand hebt ontmoet die Jana heet of als ze jou te veel berichten stuurt, blokkeer haar dan.
- **Negeer Jana.** Zoals gezegd: ken je deze persoon niet, dan kan je er gewoon voor kiezen niet tegen haar praten, punt.
- **"Hallo Jana. Ken ik jou?"** Dit is een veilige optie als je niet zeker weet of je haar hebt ontmoet en wilt uitvissen of het wel zo is, door wat meer info te vragen. Maar vertel Jana niet waar je afgelopen zomer was!

- **“Ik kan je me niet herinneren, maar we kunnen elkaar nog wel een keer ontmoeten.”** Echt geen goed idee, je moet nooit aanbieden om iemand te ontmoeten die je niet kent.

Scenario 3

Je krijgt een bericht van @socccergirl12, iemand die je niet volgt. “Hallo! Ik hou van je berichten, je bent ZO grappig! Geef me je telefoonnummer en dan kunnen we verder praten!” Hoe reageer je?

- **Negeer @socccergirl12.** Je hoeft niet te reageren als je dat niet wilt.
- **Blokkeer @socccergirl12.** Als je deze persoon verdacht vindt, kan je haar blokkeren en nooit meer van haar horen – tenzij ze een nieuw fake profiel aanmaakt en met jou opnieuw contact zoekt als een andere fake persoon.
- **“Hallo, ken ik je?”** Als je het niet zeker weet, stel dan vragen voordat je persoonlijke gegevens zoals je telefoonnummer opgeeft.
- **“Oké, mijn nummer is...”** Niet doen! Zelfs wanneer je gecheckt hebt wie die persoon is, dan nog is het geen goed idee om persoonlijke informatie vrij te geven op sociale media. Zoek een andere manier om contact te leggen, via ouders, leerkrachten of andere personen die je vertrouwt.

Scenario 4

Je krijgt een chatbericht van iemand die je niet kent. “Ik zag je vandaag in de gang. JE BENT SCHATTIG! Wat is je adres? Ik kan langskomen om elkaar nog eens te zien.” Hoe reageer je?

- **Negeren.** Waarschijnlijk een goede keuze.
- **Blokkeer deze persoon.** Aarzel niet om dat te doen wanneer je een slecht gevoel over iemand krijgt.
- **“Wie ben jij?”** Waarschijnlijk niet. Als het bericht verdacht klinkt, is het misschien beter om het niet te beantwoorden of de persoon gewoonweg te blokkeren.
- **“Ben jij dat Liza? JIJ BENT OOK SCHATTIG! Ik woon in de Stationsstraat 1”.** Dit is geen goed idee, zelfs als je denkt dat je weet wie Liza is. Voordat je iemand je adres of andere persoonlijke informatie geeft, moet je ze eerst controleren, zelfs als je ervan uitgaat dat je ze kent. Spreek nooit met iemand af in het echt die je enkel van onlinecontacten kent.

Scenario 5

Je ontvangt dit bericht: “Hé, ik heb net je vriendin Sam ontmoet! Ze heeft me over jou verteld, zou je graag ontmoeten. Wat is je adres?” Hoe reageer je?

- **Negeren.** Als je deze persoon niet kent, maar je hebt een vriendin met de naam Sam, is de veiligste keuze om Sam de vraag te stellen voordat je op dit bericht reageert.
- **Blokkeren.** Als je deze persoon niet kent en je hebt geen vriendin met de naam Sam, is het waarschijnlijk een goed idee om je instellingen te gebruiken om te voorkomen dat deze persoon contact met je opneemt.
- **“Wie ben jij?”** Waarschijnlijk geen goed idee; als je de persoon niet kent, kan je beter niet antwoorden, als je tenminste niets van Sam hebt gehoord.